

Gelders platform studiekringen van en voor ouderen

Verslag van de ontmoetingsdag 19 april 2012.

Thema van de dag: Ontdekkingsreis.

Het begon en eindigde met een lekker zonnetje in Klarenbeek bij Apeldoorn, waar de jaarlijkse ontmoetingsdag voor de leden van de Gelderse Studiekringen plaatsvond.

Hoe de weersgesteldheid verder die dag was zullen de meeste aanwezigen niet hebben gemerkt; daarvoor gebeurde er binnen te veel dat de aandacht trok.

Studiekring Apeldoorn was de organisator van deze dag en had net buiten de grenzen van Apeldoorn een geschikte locatie gevonden bij Restaurant Pijnappel te Klarenbeek. Ruim voor 10 uur waren de leden van studiekring Apeldoorn aanwezig om de zaal te controleren, badges klaar te leggen, geluidsinstallatie te checken, sprekers te ontvangen en de gang van zaken door te spreken met de restauranteigenaar.

In korte tijd kwamen daarna de bijna 150 deelnemers verwachtingsvol en met goede zin binnen. Ze waren door twee Apeldoornse studiekringers veilig de drukke weg voor het restaurant over geloodst.

Na een lange rit smaakte de koffie met cake prima.

Rond half elf opent de voorzitter van het Platform, Ida Olivers-Bouvrie, de 21^e ontmoetingsdag en heet ons allemaal welkom. Helaas heeft zij daarbij een sombere boodschap. Het kan niet uitblijven dat ook het Spectrum met forse bezuinigingen zal worden geconfronteerd. Wat dit op termijn voor de studiekringen zal betekenen is nog niet duidelijk, maar er zal fors in het budget worden gesneden.

Hierna krijgt de dagvoorzitter Antoon Coster in een dubbelfunctie het woord. Antoon is bestuurslid van het Gelders Platform en tevens lid van de studiekering Apeldoorn. Hij heet iedereen welkom en kondigt de eerste spreker aan. Huub Ummels uit Hoog Soeren. We beginnen aan het eerste deel van onze reis. Deze reis blijft dicht bij huis. Huub neemt ons mee naar de Veluwe. De titel: "Veluwe, meer dan natuur alleen".

Huub is o.a. actief in de vereniging Oud Apeldoorn, bij Paleis het Loo en heeft gewerkt bij Monumentenzorg. Hij is een zeer veelzijdige man en geldt als een van de grootste kenners van de plaatselijke historie. Hij heeft veel publicaties en boeken over dat onderwerp op zijn naam staan.

In zijn boeiende presentatie geeft hij uitleg over het ontstaan van het landschap van de Veluwe in de voorlaatste en laatste ijstijd. Het ijs, afkomstig uit Scandinavië kwam halverwege Nederland tot stilstand. Hierdoor ontstonden de zogenaamde stuwwallen, zoals het Gooi, de Veluwe, de Utrechtse heuvelrug, de Lochemse berg en de Posbank. Onder het zand van de Veluwe bleef leem en ijzeroer achter. Daardoor was de IJzertijd een belangrijke periode voor de Veluwe.

Over de eerste bewoning, de grafheuvels en de broodwinning in de papiernijverheid, de papierwatermolens en wasserijen weet hij boeiend te vertellen.

Aan de orde kwam o.a.:

- De overblijfselen van een het meest noordelijke Romeinse kamp tussen Ermelo en Speuld
- De oudste stad Nijmegen
- De trek van de volkeren door heel Europa
- Het opgelegde geloof.
- Het veel voorkomende boerenhuis van 28x8 meter waar mens en dier samen werden ondergebracht

Rond de 2^e eeuw na Chr. begint de ijzerwinning. Het ijzeroer werd verhit door middel van houtskool. De hiervoor noodzakelijke bomenkap heeft zijn sporen achtergelaten in de vorm van stuifzand en woeste grond. Met gevolgen voor het klimaat en hierdoor hongersnood door de droogte. Er zijn honderden plekken gevonden met de restanten van de slakken.

De bewoning verplaatst zich naar de randen van de Veluwe door de aanwezigheid van water. In Zutphen wordt het ijzer verwerkt en er ontstaat bewoning tussen Dieren via Loenen en Beekbergen tot Heerde en Hattem. Op de hogere Veluwe zijn drie elementen kenmerkend voor bewoning, nl: de nederzetting, de akkers (enken) en gemeenschappelijke velden (marken) Strengere rechtspraak via Markerichters was nodig om de orde te handhaven. M.n. de ongebreidelde houtkap moest worden tegengegaan.

De boeren werden verplicht hun graan bij de watermolens te laten malen Later werden de watermolens (46 rond Apeldoorn) gebruikt bij de papierindustrie.

Na het wegvallen van de papierindustrie werden de papiermolens omgebouwd tot wasserijen.

De wateraanvoer dankt deze omgeving aan het ontstaan van sprengen.

Na een korte pauze vervolgt Huub met de ontstaansgeschiedenis van het Kanaal tussen Dieren en Hattem met een groot aantal sluizen. Toen de uitgifte van aandelen om dit project te bekostigen niet lukte bekostigde de Koning de aanleg zelf. Momenteel zijn er allerlei initiatieven om het Apeldoorns Kanaal meer bij de woonomgeving te betrekken door o.a. het geschikt maken voor recreatieve doeleinden.

De provincie wil hier wel aan meewerken.

In de 19^e eeuw wordt ook een begin gemaakt met de aanleg van straatwegen. De eerste loopt van Apeldoorn naar Amersfoort. Dan komt in 1880 de eerste spoorlijn.

Met in haar kielzog de eerste industrie. Voor Apeldoorn is dit de Zweedse lucifers fabriek. Kinderarbeid vormt de basis van deze industrie.

Qua huisvesting zien we in Apeldoorn en ook in Arnhem wijken ontstaan met grote woningen voor o.a. Oud-Indiëgangsters. Opvallend detail hierbij zijn de veranda's die door ons koude klimaat al snel veranderen in serres.

Concluderend hebben we kunnen genieten van een boeiend verhaal over de geschiedenis van de Veluwe. Tot aan het eind van zijn verhaal wist Huub onze aandacht gevangen te houden.

Jammer was dat de voordracht door technische onvolkomenheden niet overal goed te verstaan was.

Hierna krijgt Andrea Kuijpers het woord. Zij is adviseur ouderenbeleid bij het Spectrum.

Zij vraagt aandacht voor de gevolgen van de voorgenomen bezuinigingen van de provincie bij het Spectrum ter grootte van 65%.

Bij de Provincie heeft het "sociaal" beleid geen hoge prioriteit meer.

Het Platform wil de studiekringen opnieuw onder de aandacht van de provincie brengen.

Men is bang dat als het Platform wegbezuinigd

wordt de studiekringen zullen verdwijnen.

Zij vraagt de aanwezigen een formulier in te vullen met een uitspraak over het belang van de studiekring in hun leven,.

Aan het eind van de dag blijkt een groot aantal van de aanwezigen hieraan gehoor te hebben gegeven.

We zijn ondertussen wel aan wat ontspanning toe. In diverse ruimtes staan de tafels gedekt voor een uitstekend verzorgde lunch. Na een uitgeserveerd kopje soep kunnen we bij de buffetten onze lunch samenstellen. Broodjes, brood en beleg staan klaar, net als melk en karnemelk, koffie en thee. En niet te vergeten een warm hapje in de vorm van een kroket.

Na de lunch beginnen we aan het tweede deel van onze reis. Onze gids is Jan Vermeer. Dit wordt het verhaal van een ooggetuige. We zien een levendige fotopresentatie met de titel: Veraf en dichtbij.

De Apeldoornse Jan Vermeer is al 15 jaar professioneel fotograaf. Zijn inspiratiebron is de natuur. Hij reist beroepshalve over de hele wereld Naar Noord- en Zuidpool, naar Rusland, Afrika en China. Hij heeft vele prijzen gewonnen voor zijn oeuvre, waaronder in 2004 en 2006 de eerste prijs van de BBC Wild Life Photographer of the Year.

Na het zien van de prachtige foto's begrijpen wij waarom.

Voor de totstandkoming van een artikel in de Nederlandse National Geographic zijn ca. 15 foto's nodig. Over iedere foto moet worden nagedacht hoe deze het beste te nemen.

Een prachtige foto van een bloem met rijp betekent bij de eerste nachtvorst een foto hiervan maken. Dus vroeg opstaan en alle andere activiteiten afzeggen. Deze kans krijg je maar 1 keer per jaar.

De eerste foto's zijn genomen op onze Veluwe met moeflons, roodborstjes, herten vossen etc. in de diverse jaargetijden.

Hierna neemt Jan Vermeer ons mee naar Uganda. Niet iedereen wil hier op de foto en ook kost het soms veel geld om foto's te mogen maken. Maar met veel creativiteit weet Jan toch een mooi beeld van mens en dier vast te leggen.

Op de Seychellen zien we het dierenleven rondom het atol. Spookkrabbetjes en haaien worden prachtig in beeld gebracht. De kokosnotenkrab kan met zijn scharen een kokosnoot kraken.

In Tanzania fotografeerde hij een meer met Europese ooievaars, nijlpaarden, leeuw met welpjes, gnoes en zebra's
Hierna volgde een nationaal park in China met panda's (zij eten 6 uur per dag bamboe) en de stompneusaap, de look-a-like van Michael Jackson.

De foto's van Antarctica met albatrossen, koningspinguïns en adelaidepinguïns zijn schitterend.

Via Spitsbergen met walrussen, een gletsjer met dikbaardmeerkoeien en ijsberen gaat Jan met ons naar Groenland waar het overdag -35 graden was. Prachtige opnamen van het noorderlicht op dit eiland.

Als uitsmijter volgt nog een boeiend verhaal over Nova Zembla.

Tot slot de totstandkoming van de prijswinnende prachtige foto van een papegaaiduiker. Deze foto werd gepubliceerd in de National Geographic en werd op die manier ongeveer 2 miljoen keer verspreid.

Door toedoen van deze publicatie werd dit gebied overspoeld door fotografen en toeristen uit de hele wereld. Nu is daar een stop op gezet en mag er niet meer zo maar gefotografeerd worden.

De presentatie van Jan Vermeer leverde hem een luid en welverdiend applaus op.

Rond half 4 bedankt Antoon Coster, Jan Vermeer en sluit de ontmoetingsdag af. Het voorbereidingscomité wordt bedankt voor de organisatie van deze dag. Hij verzoekt de aanwezigen hun badges in te leveren en de waardering

voor deze dag te laten blijken met goed, matig of onvoldoende. De doos met goed pilde uit. Ter herinnering aan deze ontmoetingsdag mogen de aanwezigen een flyer met daarop het Gelderse volkslied meenemen.

Als afsluiting werd er onder het genot van een drankje door een groot aantal aanwezigen nog gezellig nagepraat.

Ter herinnering aan de ontmoetingsdag op 19 april 2012 in APELDOORN

Wij gingen vandaag op ontdekkingsreis, waarin Gelderland zo'n belangrijke rol vervulde. Hierbij kan het volkslied niet ontbreken, omdat het ook op eigen wijze de schoonheid van onze provincie prachtig weergeeft

Van de twee liederen, die ooit in aanmerking kwamen om als provinciale hymne van Gelderland te dienen, is: "Ons Gelderland" op 8 september 1998 officieel aangewezen.

Het is populair geworden, omdat het ook was opgenomen in de bundel: "Kun je nog zingen, zing dan mee". Het tweede lied "Het Geldersch Volkslied" werd als incorrect bestempeld. Er kwamen teksten in voor als: "echt Gelders ras", "onze stam" en "Saksische Germanen".

Ons Gelderland

Waar der beuken breede kronen, Ons heur koele schaduw biên;
Waar we groene dennebosschen, Paarse heidevelden zien;
Waar de blonde roggeakker en het beekje ons bekoort,
Daar is onze Vale Ouwe, Kost'lijk deel van Gelre's oord.
Daar is onze Vale Ouwe, Kost'lijk deel van Gelre's oord.

Waar bi zomerzon de boomgaard, Kleurig ooft den wand'laar toont,
En de vruchtbr'e korenakker, Stagen arbeid rijk'lijk loont;
Waar het aorige rivierke, Rustig stroomt langs groen boord,
Daar is onze rijke Betuw, Kost'lijk deel van Gelre's oord.
Daar is onze rijke Betuw, Kost'lijk deel van Gelre's oord.

Waar kastelen statig prijzen, Rond door park en Bosch omringd,
Waar het voog'lenkoor zijn lied'ren , In het dichte loover zingt;
Waar het lief'lijk schoon van 't landschap, 't Oog des schilders steeds bekoort,
Daar is onze , "olde Graafschap", Kost'lijk deel van Gelre's oord.
Daar is onze , "olde Graafschap", Kost'lijk deel van Gelre's oord.

Tekst en muziek: C.J.C. Geerlings

Fijn, dat u er was.

Studiegroep Apeldoorn
Platform
Spectrum